

Nr 3

Försvarsutskottets betänkande med anledning av förslag i propositionen 1975:1 om förbättrade värnpliktsförmåner jämte motion

I propositionen 1975:1 bilaga 6 har regeringen – efter föredragning av statsrådet Holmqvist – under Ramberäkningar för budgetåret 1975/76 m. m. (s. 67–68 och 71) föreslagit riksdagen att godkänna vad föredragande statsrådet har förordat beträffande förmåner åt värnpliktiga.

I motionen 1975:747, av herrar Svanström och Bengtsson i Göteborg (c) har hemställts att riksdagen beslutar fastställa de värnpliktigas dagersättningar till 10 kr. för menig och 11:75 kr. för gruppbefäl samt i övrigt enligt regeringens förslag.

Under den allmänna motionstiden har väckts ytterligare ett antal motioner som berör systemet för de värnpliktigas förmåner. Dessa motioner avser utskottet att behandla i annat sammanhang.

Propositionen

Systemet för värnpliktsförmåner har utretts av en särskilt tillkallad sakkunnig som har redovisat sina förslag i tre betänkanden (SOU 1972:68–69 och 1973:40). Förslagen har remissbehandlats och är under beredning i försvarsdepartementet. I propositionen anmäler statsrådet Holmqvist att han avser föreslå regeringen att under innevarande riksmöte lägga fram en principproposition angående ersättningar åt värnpliktiga m. fl.

I budgetpropositionen föreslås att 55 milj. kr. beräknas för att redan från budgetåret 1975/76 förbättra de värnpliktigas förmåner. Förbättringarna innebär i korthet följande.

– Penningbidraget höjs med en krona för dag för alla värnpliktiga under alla former av tjänstgöring.

– Utryckningsbidraget för värnpliktig höjs från 400 kr. till 1 000 kr. för att underlätta återgången från grundutbildning till civil verksamhet.

– De som under grundutbildningen har erhållit familjebidrag får behålla detta under en månad efter utryckningen.

– Maximibeloppet för dag för familjepenning för hustru, fränskild hustru och för sådan familjemedlem som i vissa fall förestår den värnpliktiges hushåll höjs från 17 till 21 kr.

– 1 milj. kr. sätts av för att ytterligare förbättra möjligheterna för ensamstående värnpliktiga att få bostadsbidrag inom ramen för familjebidragsförordningens bestämmelser.

Enligt propositionen bör de föreslagna förbättringarna genomföras den

I juli 1975 och i tillämpliga delar gälla också vissa civilförsvarspliktiga och andra som avlönas enligt samma grunder som de värnpliktiga. Höjningen av utryckningsbidraget åt värnpliktig föreslås dock träda i kraft redan den 1 januari 1975.

Utskottet

En förbättring av värnpliktsförmånerna har successivt genomförts under senare år. Avsikten har emellertid varit att försöka åstadkomma en samlad lösning när det gäller systemet för förmåner åt värnpliktiga m. fl. Underlag härför har man fått genom den s. k. förmånsutredningens betänkanden som f. n. håller på att slutbehandlas inom försvarsdepartementet. Nu föreslagna förbättringar får ses som en temporär lösning för att tillgodose de aktuella behoven.

Regeringen har i sitt budgetförslag avsatt 55 milj. kr. för att förbättra de värnpliktigas förmåner. Det är en betydande summa, särskilt om man beaktar de bidragshöjningar som har genomförts tidigare. För samma ändamål avsattes för innevarande budgetår ca 30 milj. kr.

Tyngdpunkten i förbättringarna ligger på de generella ersättningarna. Den största posten gäller höjningen av utryckningsbidraget som kan beräknas kosta ca 30 milj. kr. Uppräkningen av penningbidragen drar en kostnad av ca 15 milj. kr. Övriga höjningar tar främst sikte på att hjälpa värnpliktiga med försörjningsbördan. Utskottet, som för sin del ansluter sig till regeringens förslag, har inte något att erinra mot den i propositionen förordade fördelningen av medlen.

När det gäller dagersättningen innebär förslaget att bidraget höjs med en krona för dag för alla värnpliktiga under alla former av tjänstgöring. I motionen 1975:747 föreslås en ytterligare höjning av dagersättningen för meniga och gruppbefäl. Penningbidraget för dessa grupper bör enligt motionärerna i stället höjas med två kronor till 10 kr. resp. kr. 11:75 per dag. En sådan höjning kan enligt vad utskottet har inhämtat beräknas öka totalkostnaden för reformen med inemot 15 milj. kr. Med hänsyn härtill och till de betydande förbättringar som regeringens förslag dock innebär bör motionen enligt utskottets mening avslås.

I likhet med regeringen anser utskottet att det förhöjda utryckningsbidraget bör utgå retroaktivt fr. o. m. den 1 januari i år.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag och hemställer

1. att riksdagen avslår motionen 1975:747,
2. att riksdagen godkänner vad föredragande statsrådet har förordat beträffande förmåner åt värnpliktiga.

Stockholm den 25 februari 1975

På försvarsutskottets vägnar

PER PETERSSON

Närvarande: herrar Petersson i Gäddvik (m), Gustafsson i Stenkyrka (c), Glimnér (c), Gustavsson i Ängelholm (s), fru Sundström (s), herr Brännström (s), herr andre vice talmannen Virgin (m), herrar Gustavsson i Nässjö (s), Gernandt (c), Olsson i Asarum (s), Björk i Gävle (c), Hedberg (s), Konradsson (s), Petersson i Röstånga (fp) och Kindbom (c).

